

Flora en Fauna Quicksan

Vitterweg 1 Lunteren

In het kader van een
bestemmingsplanwijziging

Uitvoering	Ruimte voor Advies - J. Mossink/R. Harleman Deventerstraat 179, 8171 NS Vaassen
Opdr.gvr.	Dhr. C. Top, Vitterweg 1, Lunteren
Locatie	Vitterweg 1, Lunteren
Datum	20 september 2017
Status	eindrapportage

INHOUD

1	Inleiding	3
2	Resultaten	5
3	Effecten	8
4	Conclusies en Aanbevelingen	10
5	Wettelijk kader	11

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Dit rapport beschrijft de uitkomsten van een quickscan soortenbescherming uitgevoerd op de locatie Vitterweg 1 te Lunteren. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging. Bij dergelijke voornemen is een onderzoek naar beschermde flora en fauna gewenst. In eerste instantie voldoet een 'quickscan': een kort onderzoek op basis van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek, waarbij een deskundige een inschatting maakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Het betreft een momentopname, er kan dus geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek. De quickscan kan leiden tot uitvoeriger onderzoek of tot een advies voor mitigerende/compenserende maatregelen. De geldigheidsduur van resultaten bedraagt voor zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

De onderzoekslocatie betreft een voormalig agrarisch bedrijf aan de Vitterweg 1 in het buitengebied van Lunteren, gemeente Ede. De inrichting bestaat uit agrarische grond. De huidige bestemming van 'agrarisch, onbebouwd' wijzigt naar 'agrarisch, opslag t.b.v. kwekerij'. Er worden enkele bestaande bouwwerken gesloopt en een nieuwe bedrijfshal gebouwd. De huidige situatie, de voorgenomen sloop en nieuwbouw zijn te zien op afbeelding 1.1 en 1.2.

Het terrein ligt in een gebied dat karakterstiek is voor de Gelderse vallei. In hoofdzaak is het agrarisch, afgewisseld met veel verspreide bebouwing en uiteenlopende bedrijfsactiviteiten, graslanden met sloten en lijnvormige landschapselementen. De gebruiksintensiteit is hoog.

1.3 Opzet onderzoek

De ecologische quickscan bestaat uit een beknopt literatuuronderzoek (verspreidingsatlassen, websites etc.), een veldbezoek en rapportage met bevindingen en advies. De locatie is op woensdagmiddag 12 september 2017 bezocht door een ecooloog van bureau Ruimte voor Advies. Tijdens het veldbezoek was het zwaar bewolkt maar droog, matig krachtige wind, bij een temperatuur van 16 °C.

Tijdens dit onderzoek is het terrein verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarbij is vooral gelet op sporen die op vaste, jaarrond beschermde nesten, verblijfplaatsen of groei locaties duiden van beschermde soorten waarvan het voorkomen in het gebied bekend is (verspreidingsatlassen, websites, eigen kennis). De te slopen bouwwerken zijn zorgvuldig onderzocht op diersporen; het terrein van de nieuwbouw en toekomstige verhardingen op planten en diersporen. De gemeente vraagt om extra aandacht voor beschermde plantensoorten. Hieraan is volop aandacht besteed. Tevens is de extra aantasting of verstoring die mogelijk kan voortkomen uit de bouwactiviteiten (opslag/bouwverkeer/geluidsoverlast) meegenomen tijdens de beoordeling. Er is gebruik gemaakt van een verrekijker, zaklamp en fotocamera.

Afb. 1.1: Globale ligging onderzoeksgebied (rood kader). Bron ondergrond: Aerodata International Surveys 2017/DigitalGlobe.

Afb. 1.2: Tekening bestaande situatie (links) en toekomstige situatie (rechts). Een deel van de bebouwing verdwijnt (blauw gekleurd). De kantine/berging blijft gehandhaafd (grijs gekleurd). De erfkavel wordt heringericht en er vindt nieuwbouw plaats (rood gekleurd). Bron: Architectenbureau DBL Lunteren.

2

RESULTATEN BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

2.1 Vaatplanten

Er zijn geen bijzondere of beschermde vaatplanten aanwezig. Het terreinbezoek wijst uit dat de vegetatie op het terrein overwegend zeer soortenarm is en vrijwel uitsluitend bestaat uit zeer algemene grassen en kruiden die kenmerkend zijn van veel erven in het buitengebied met een hoog onderhoudsniveau. Op het als kwekerij gebruikte deel groeien diverse soorten in- en uitheemse kweekbeplanting, eveneens met een hoog onderhoudsniveau. Hierdoor is de locatie ongeschikt als groeilocatie van beschermde plantensoorten. Daarbij is het gehele perceel in gebruik als gazon en strak gemaaid. Rondom de te slopen bebouwing zijn daarom geen noemenswaardige plantensoorten aangetroffen of te verwachten. De overige terreindelen, met name bij de woning is bestraat of keurig onderhouden. Enkel nietige of nitrofiële soorten weten zich langs randjes en overhoeken te handhaven en dit zijn zeer algemene soorten als Liggend vetmuur, Straatgras, Canadese fijnstraal. Inspectie van de gebouwen wijst uit dat de muren vrij zijn van bijzondere (muur)planten. Ook de bijgebouwen leverden geen vondsten op.

2.2 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde verblijfplaats

De locatie is onderzocht op (mogelijke) aanwezigheid van vogels met vaste, jaarrond beschermde rust- of nestplaatsen die in de omgeving voorkomen. De Huismus komt in het landelijk gebied van de gemeente Ede nog algemeen voor. Op voorhand voldoet de locatie aan de voorwaarden die Huismus stellen aan hun leefomgeving. Op de onderzoekslocatie zijn echter géén Huismussen waargenomen en ook nesten (zowel recente als oude) ontbraken. In de bijgebouwen waren geen nest(restanten) zichtbaar, evenmin als verblijfssporen zoals uitwerpselen of veren van Huismus. Navraag bij de gebruikers bevestigde de afwezigheid van Huismus. Vervolgonderzoek achten we daarom niet noodzakelijk.

De houten opstallen zijn in potentie weinig geschikt als vaste rustplaats voor uilensoorten. Er zijn geen nestkasten geplaatst voor deze soorten en de aard van de te slopen gebouwen zijn weinig geschikt. De te slopen gebouwen voldoet ook niet aan de eisen die Gierzwaluw stellen aan hun verblijfplaats. Van roeken of roofvogels in de omringende bomensingel was geen sprake. De aanwezigheid van deze soorten kunnen we uitsluiten.

Overige broedvogels

De houten schuren, bijgebouwen en opgaande begroeiing vormen een mogelijke broedlocaties voor algemene broedvogels zoals Merel, Zanglijster, Winterkoning, Roodborst. De restanten van (oude) nesten zijn niet aangetroffen, maar zijn tussen het opgestapeld hardhout en dichte struiken ook eenvoudig aan het zicht onttrokken. Omdat broedende vogels nooit verstoord mogen worden verdient het de voorkeur om sloop-, snoei- en rooiwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Wanneer de werkzaamheden toch samenvallen met het broedseizoen is het belangrijk om preventieve maatregelen te treffen, bijvoorbeeld het afschermen van toegangen tot bebouwing of het voldoende terug snoeien van opgaande begroeiing. Dit dient uiteraard te gebeuren op een moment dat er geen vogels broeden.

2.3 Vleermuizen

Alle te slopen gebouwen op het terrein zijn beoordeeld op geschiktheid voor vleermuizen. Ruimtes achter betimmeringen, in holtes en scheuren tussen stenen en onder pannendaken zijn in potentie geschikt wanneer deze donker en tochtvrij zijn en bovendien toegankelijk via een (vaak kleine) opening. De te slopen schuren op het terrein voldoen hier niet aan en zijn weinig geschikt vanwege de enkellaags bouwwijze. Er zijn geen holle ruimtes onder het golfplatendak of achter planken. Ze beschikken niet over een spouw of andere holtes of spleten in de stenen muur.

Gezien bovenstaande is geen nader onderzoek naar vleermuizen nodig om afwezigheid van verblijfplaatsen vast te kunnen stellen.

Er worden geen bomen verwijderd zodat de voorgenomen ingreep geen effect heeft voor boombewonende soorten. Wel is het mogelijk dat de singel onderdeel is van een vliegroute. Gezien de hoeveelheid singels en houtopstanden in het landschap zal het in dat geval geen essentiële vliegroute betreffen, alternatieven zijn immers voorhanden. Wel kunnen kleine aantallen vleermuizen op het erf of op het terrein foerageren. Het belang als jachtgebied zal wel beperkt zijn, het gaat namelijk om een relatief beperkt oppervlak. Bovendien komt de toekomstige situatie redelijk overeen met de huidige waardoor het resultaat 'netto' vrijwel gelijk blijft.

2.4 Grondgebonden zoogdieren

Onder "grondgebonden zoogdieren" worden hier bedoeld alle zoogdieren met uitzondering van vleermuizen. Dit zijn knaagdieren, insectenetters, marters en eekhoorn. Er zijn geen sporen van Steenmarters aangetroffen in de te slopen bouwwerken. De bewoners hebben in de gebouwen geen overlast ervaren en er is geen melding van Steenmarter bekend. Voor overige beschermde zoogdieren waarvan waarnemingen uit de omgeving bekend zijn (Ree, Boommarter, Das) is het terrein ongeschikt (te weinig beschutting, te cultureel). De omringende weilanden zijn een beter alternatief voor foeragerende of passerende dieren. Wel zijn kleine zoogdieren te verwachten die op de vrijstellingslijst van de provincie Gelderland staan zoals Mol, Huisspitsmuis, Veldmuis en Bosmuis. Houtstapels kunnen marterachtigen, zoals bunzing of hermelijn herbergen, maar hiervan zijn geen sporen zichtbaar. De omstandigheden op het erf zijn te cultureel en te intensief in gebruik en in beheer om te spreken van geschikte, laat staan permanente, verblijfplaats. Wel kan een foeragerend exemplaar gebruik maken van het terrein.

2.5 Amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden

Aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten uit overige soortgroepen is uitgesloten. In de noordelijke hoek van het terrein bevindt zich een heldere, plantenrijke waterpoel die geschikt is als voortplantingswater voor algemene amfibieën of leefgebied van vissen. De ingrepen voortvloeiend uit de bestemmingsplanwijziging hebben geen betrekking op de waterpoel. Uitsluitend als landhabitat voor de Bruine kikker, Kleine watersalamander en Gewone pad zijn de begroeide delen van het terrein geschikt, maar op de locatie zijn de mogelijkheden door de culturele inrichting beperkt. Reptielen worden voornamelijk aangetroffen in overgangen tussen bos en heide of bijvoorbeeld hoogveen. De Ringslang komt bovendien in waterrijke gebieden zoals uiterwaarden voor. Het onderzoeksgebied voldoet aan geen van de voorwaarden die reptielen aan hun leefomgeving stellen. Ook voor zwaar beschermde of bedreigde dagvlinders, libellen en andere soortgroepen ontbreken de vaak zeer specifieke voorwaarden die ze aan hun leefgebied stellen. Het is daarom uitgesloten dat dergelijke soorten hier voorkomen. Nader onderzoek kan achterwege blijven.

Afb. 2.1: Overzicht van de vegetatie ter plaatse van de toekomstige bouwlocatie. Deze bestaat uit gazon met een laag percentage aan algemene (gazon)kruiden.

Afb. 2.2: Overzicht van het erf en de te slopen bijgebouwen.

Afb. 2.3: Te slopen bijgebouw.

Afb. 2.4: Beeld van het houtopslag.

Afb. 2.5: Beeld van de te slopen bijgebouw: golfplaat, ongeïsoleerd, enkelwandig. Gedeeltelijk met stenen onderbouw.

3

EFFECTEN

3.1 Vaatplanten

Er komen geen bijzondere of beschermde plantensoorten op de locatie voor, niet bij de te slopen bebouwing en niet op het terrein van de toekomstige bouwlocatie (en omringende omgeving) een effect op beschermde (en bijzondere) vaatplanten is derhalve uitgesloten.

3.2 Broedvogels

Broedvogels met jaarrond beschermde verblijfplaats

Vaste, jaarrond beschermde rust- of voortplantingsplaatsen van vogels (bijvoorbeeld Huismus, uilen) ontbreken op de locatie; maar het is niet uitgesloten dat de Huismus het terrein incidenteel gebruikt om te foerageren en schuilen. Effecten op beschermde gebiedsfuncties van jaarrond beschermde vogels zijn echter uitgesloten. De ingreep heeft namelijk niet of nauwelijks betrekking op voor mussen interessante terreindelen.

Overige broedvogels

Sloop van de bebouwing en snoeien of rooien van opgaande begroeiing kan tijdens de broedperiode van algemene broedvogels leiden tot verstoring of vernieling van nesten. Oude nesten zijn weliswaar niet aangetroffen maar dit is geen garantie voor het uitblijven van toekomstige broedgevallen. Soorten als Merel en Roodborst komen namelijk wel op het terrein voor en broeden vaak op erven. Nesten van vogels mogen in principe nooit verstoord worden tot het moment dat de jongen op eigen kracht permanent het nest verlaten hebben. Buiten de broedperiode zijn de nesten van genoemde soorten niet beschermd en mogen verwijderd worden. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode maar loopt voor de meeste soorten van half maart tot half augustus. Negatieve effecten zijn te voorkomen door sloop uit te voeren buiten het broedseizoen of voorzorgsmaatregelen te treffen na het huidige en voorafgaand aan het komende broedseizoen (bij voorkeur periode oktober - half maart).

3.3 Vleermuizen

De huidige te slopen bebouwing is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen wegens het ontbreken van toegankelijke, tochtvrije en donkere holle ruimtes of spleten. De sloop leidt dus niet tot aantasting of vernieling van vaste vleermuisverblijfplaatsen. Anvullend onderzoek of mitigerende maatregelen zijn niet nodig.

De bomen/singel langs het terrein kan mogelijk onderdeel van een belangrijke vliegroute. Mogelijke effecten zijn te voorkomen door de singel niet rechtstreeks aan te lichten (bouwlampen/werkverlichting sloopmachines), zowel tijdens als na afronding van de bouw. Dit kan door bijvoorbeeld strooilicht naar boven af te schermen met aangepaste armaturen en de verlichtingshoogte tot 3 meter te beperken. In dat geval is nader onderzoek naar vliegroutes niet nodig. Zijn negatieve effecten niet uitgesloten dan is aanvullend onderzoek in de vorm van 2 nachtelijke veldbezoeken in de periode mei - september nodig. Voor de mogelijke aantasting van foerageergebied is geen onderzoek nodig omdat het op voorhand geen essentieel foerageergebied

betreft.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

Op de terrein worden voornamelijk kleine, algemene zoogdiersoorten verwacht. De werkzaamheden kunnen tot negatieve effecten van de kleine algemene zoogdieren leiden. Omdat een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt moet alleen rekening gehouden worden met de algemene zorgplicht die voor alle dieren en planten geldt. Bunzing of Hermelijn, die de houtstapels op het erf mogelijk incidenteel bezoeken, zouden bij rigoureuze sloop in het geding kunnen komen. Het is zaak de houtstapels voortijdig te verwijderen. Daarmee wordt ieder negatief effect voorkomen.

3.5 Overige soortgroepen

Het vóórkomen van beschermde soorten uit overige soortgroepen (amfibieën, reptielen, vissen, ongewervelden) is op voorhand uitgesloten wegens het ontbreken van geschikt leefgebied. Negatieve effecten op beschermde soorten uit overige soortgroepen zijn derhalve op voorhand uit te sluiten. Voor enkele algemene amfibieën die mogelijk op de locatie voorkomen heeft de provincie Gelderland een algemene vrijstelling verleend.

4

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

- In de te slopen gebouwen zijn geen vaste, jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Nader onderzoek is niet nodig.
- Broedgevallen van algemene broedvogels in de te slopen gebouwen zijn niet uit te sluiten. Broedgevallen mogen nooit verstoord worden. Sloop-, rooi- en snoeiwerkzaamheden vinden daarom in principe buiten het broedseizoen plaats, de periode oktober - half maart is hier het meest geschikt voor. Het ongeschikt maken van mogelijke broedlocatie voorafgaand aan het broedseizoen (bijvoorbeeld met behulp van kippengaas of door fors terug snoeien) is een andere optie. Mochten er bij de start van de werkzaamheden toch broedgevallen aanwezig zijn dan dient gewacht te worden tot het moment dat de jongen op eigen kracht het nest definitief verlaten hebben. Let op late broedgevallen van met name duiven, soorten als Houtduif en Turkse tortel kunnen ook ruimschoots buiten de indicatieve broedperiode nestelen in wintergroene struiken, coniferen etc.!
- Wanneer sloop-, snoei- en rooiwerkzaamheden toch samenvallen met het broedseizoen is een broedvogelcheck door bijvoorbeeld een ecoloog hooguit enkele dagen voor de start van de werkzaamheden noodzakelijk. Mocht daarbij een nest worden aangetroffen dan worden werkzaamheden binnen verstoringse gevoelige afstand uitgesteld totdat het nest verlaten is.
- Effecten op overige beschermde soorten en soortgroepen waarvoor geen vrijstelling geldt zijn uitgesloten omdat er geen aanwijzingen zijn dat dergelijke soorten binnen invloedssfeer van de werkzaamheden voorkomen. Dit is uitgezonderd Bunzing of Hermelijn, die de houtstapels op het erf mogelijk incidenteel bezoeken. Het is zaak de houtstapels voortijdig te verwijderen. Daarmee wordt ieder negatief effect voorkomen.
- Ten aanzien van alle dieren en planten (beschermd of niet beschermd) geldt dat men zich dient te houden aan de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden.
- Wanneer tijdens werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen dienen werkzaamheden tijdelijk te worden stilgelegd en wordt contact opgenomen met een deskundige (volgens omschrijving van het Ministerie van EZ) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige moet duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

Extra

- Ruimte voor Advies promoot natuur in de stad & land. Zo ook in dit terrein. De sloop van de houten gebouwen leidt tot minder vestigingsmogelijkheden voor algemene broedvogels. In de toekomstige inrichting is het met relatief weinig moeite mogelijk om nestkastjes en andere voorzieningen te plaatsen. De nieuwbouw is wellicht een geschikte locatie voor een Steenuil-kast. Maar alleen nestkasten is niet voldoende. Maak ruimte voor wat kruidenrijke begroeiingen (langs de randen van het terrein), pas veel inheemse, beshoudende beplanting toe, wees terughoudend met verlichting en bestrating.

5

WETTELIJK KADER

5.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming was voorheen geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor houtopstanden gold de Boswet. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden die de bovenstaande wetten vervangt. Wat betreft gebiedsbescherming is er weinig veranderd. Op het gebied van soortenbescherming hebben zich diverse wijzigingen voorgedaan. Zo zijn veel planten en vissen onder de nieuwe wet niet meer beschermd, terwijl een aantal zeldzame dagvlinders en libellen juist zijn toegevoegd. Verder is het bevoegd gezag in de meeste gevallen GS van de provincie, waar dat eerder de RVO was. De provincies hebben meer zeggenschap over het beleid, wat zich vooral uit in het feit dat er verschillen zijn in de vrijstellingslijsten van soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting of bestendig beheer en onderhoud vrijstelling geldt. Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

5.2 Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming was voorheen opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 en heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Beschermden Natuurmonumenten vervallen onder de Wet natuurbescherming omdat deze vrijwel geheel samenvallen met **Natura 2000-gebieden**. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De hierboven genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Het **Gelders Natuurnetwerk** (hierna **GNN**) en de **Groene Ontwikkelingszone** (hierna **GO**) komen voort uit het herdefiniëren van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door de provincie Gelderland. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. In het GNN is uitsluitend sprake van een natuurbestemming. Binnen het GNN zijn ruimtelijke ontwikkelingen slechts mogelijk wanneer deze van groot algemeen of provinciaal belang zijn én er geen reële alternatieven zijn. Er geldt dan wel een compensatieverplichting om negatieve effecten teniet te doen. De GO bestaat uit 'niet-natuurlijke' elementen van de voormalige EHS zoals infrastructuur en bebouwing. In de GO liggen meer ontwikkelingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld bedrijven. De begrenzing en doelstellingen van GNN en GO worden door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in de omgevingsvisie en -verordening.

5.3 Soortenbescherming

Onder de Wet Natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de WNb. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

5.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.